„КОПАЧИТЕ“ И „ПРИСПИВНА“

СТЕФАН ГАЈДОВ

м-р Ленче Насев

м-р Гоце Гавриловски

Стефан Гајдов (Велес, 1905 - Скопје, 1992)

- ***„Копачите“*** е дело создадено во 1946. г. врз основа на истоимената поезија на македонскиот книжевен деец, основоположник на современата македонска литература, но во исто време и современик и сограѓанин, Коста Солев Рацин (Велес, 1908 - Лопушник, 1943).
- Ова дело во 1954. г. е наградено од Сојузот на Композиторите на Југославија со „Мокрањчева награда“.

- ***„Приспивна“*** Гајдов ја создава во 1970. г. инспириран од поезијата на најзначајниот македонски поет, есеист, литературен историчар, филолог, лингвист, преведувач, професор и академик, Блаже Конески (с.Небрегово, Прилепско 1921 –

  Скопје, 1993).

„Копачите“

- дијатонска основа на хармонската перспектива - преовладување на терцните структури - квинтакорди и септакорди
- Контрастот и динамиката на композицијата се остварени преку честата промена на тоналните центри, метарот, динамиката и темпото.

пример 1 (1-2 т.)
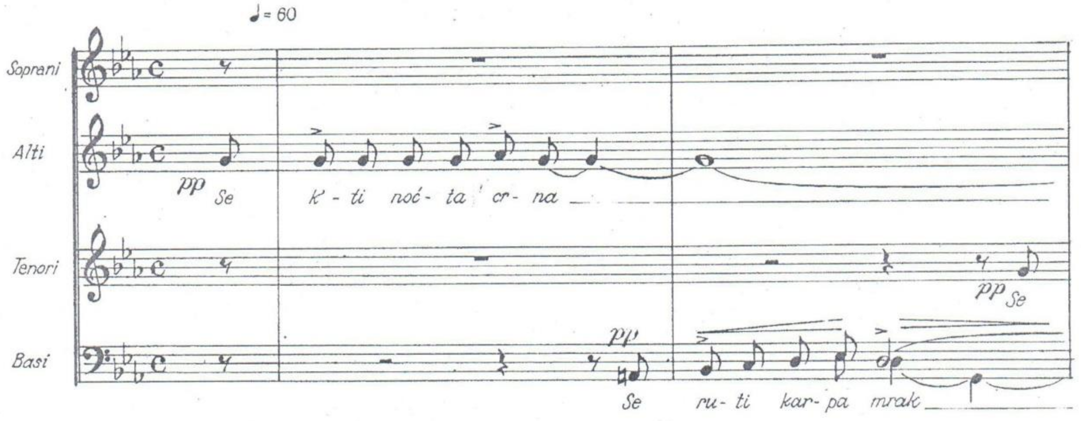
♩= 60
Soprani
Alti
pp
Se
k'- ti noć- ta cr- na
Tenori
pp Se
Basi
pp
Se
ru- ti kar- pa mrak

пример 2 (6 т.)
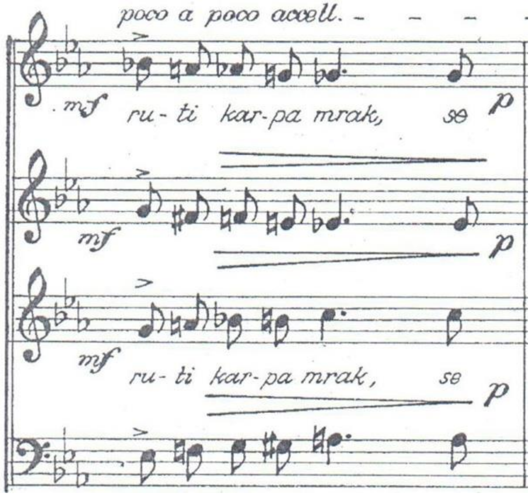
poco a poco accell.
mf
ru - ti kar-pa mrak, se
p
mf
p
mf
ru - ti kar-pa mrak, se
p

пример 3 (14-16 т.)
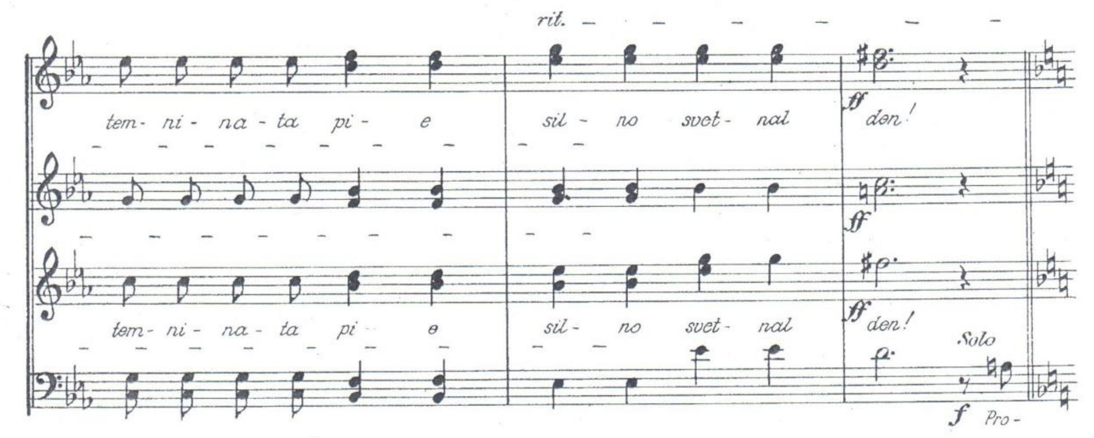
пример 4 (17-18 т.)
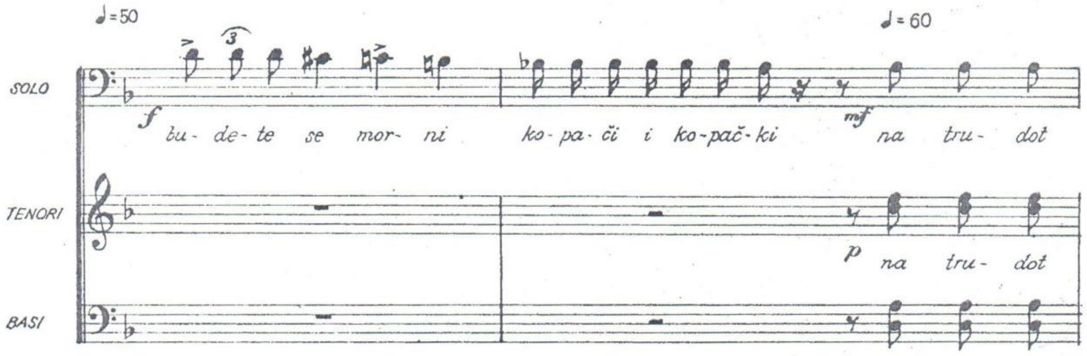
Темпо

- - четвртина = 60 (1-17 т.)
- - четвртина = 50 (17-18 т.)
- - четвртина = 60 (18- 20 т.)
- - четвртина = 92 (20- 23 т.)
- - четвртина = 60 (23-25 т.)
- - четвртина = 92 (25-27 т.)
- - четвртина = 80 (27-32 т.)
- - четвртина = 90 (32-50 т.)
- - четвртина = 50 (50-55 т.)
- - четвртина = 69 (55-65 т.)
- - половина = 126 (65-92 т.)
- - половина = 100 (92-96 т.)
- - четвртина = 60 (96-111т.)

Метар

- -4/4 метар (1-11 т.)
- -5/4 метар (11-13 т.)
- -4/4 метар (13-32 т.)
- -2/4 метар (32-51 т.)
- -4/4 метар (51-55 т.)
- -2/4 метар (55-65 т.)
- -3/2 метар (65-96 т.)
- -4/4 метар (96-106 т.)
- -5/4 метар (106-108 т.)
- -4/4 метар (108-111 т.)

пример 5 (88-93 т.)
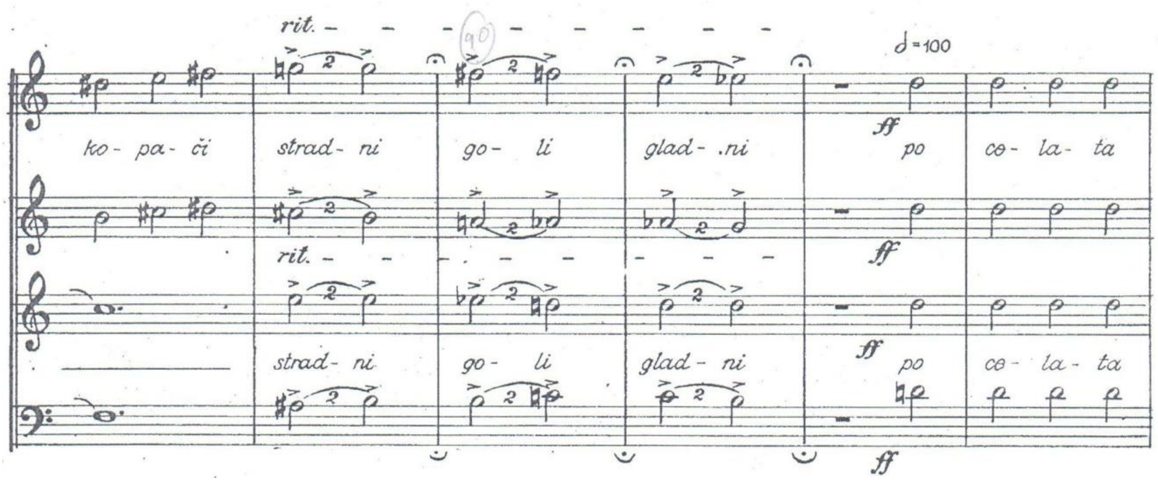
- Кон драматуршкиот интензитет гледано во целина се надоврзува формата на делото. Таа во прв ред ја следи прокомпонираната логика. Сепак, класичната поетска супстанца на самиот текст кој што содржи повторност ја осигурува хомогената смисла на делото и композиторот предводен од структурата на времето преку повторното изложување на почетниот дел ја заокружува музичката форма.

„Приспивна“

- Вокално-лирската драматика на делото се приклонува кон прокомпониранатa наративна димензија предводена од поетскиот текст во кој е опишана љубовта на мајката кон детето.

пример 1
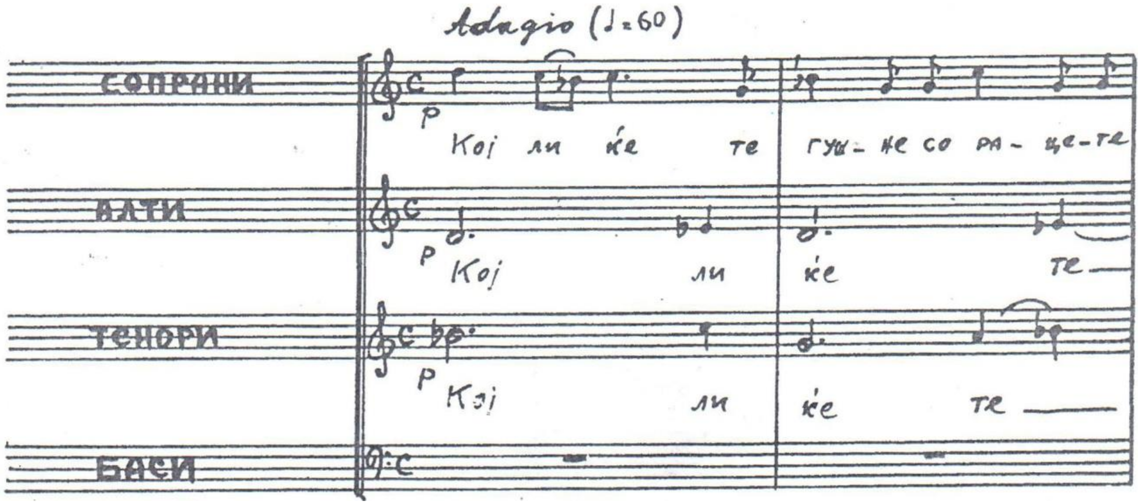
Adagio (♩=60)
СОПРАНИ
Кој ли ќе те гуш- не со ра - це-те
АЛТИ
Кој ли ќе те
ТЕНОРИ
Кој ли ќе те
БАСИ

пример 2
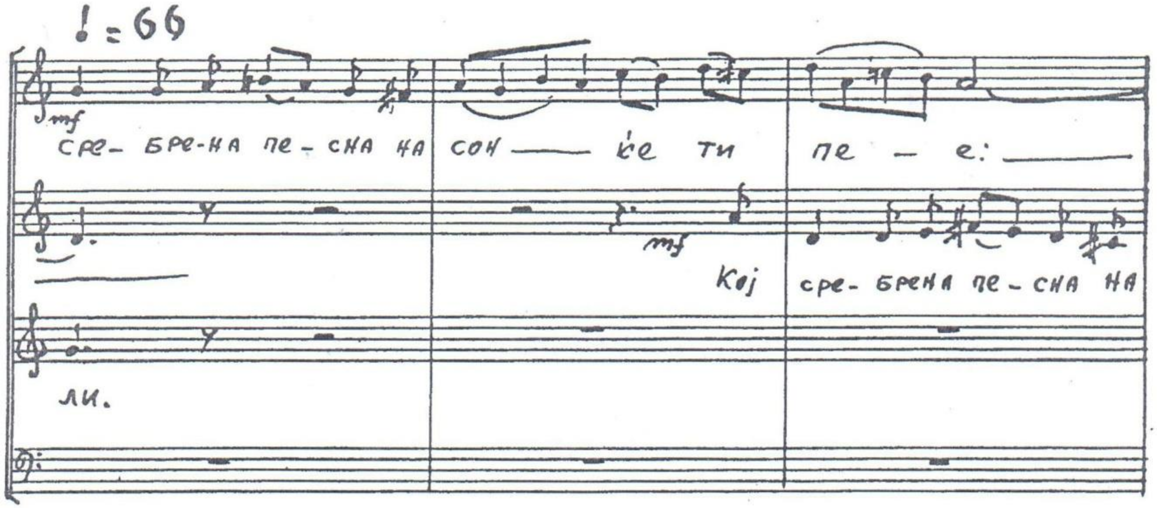
♩ = 66
mf
сре- бре-на пе- сна на сон — ќе ти пе — е: —
mf
Кој сре- брена пе- сна на
ли.

пример 3

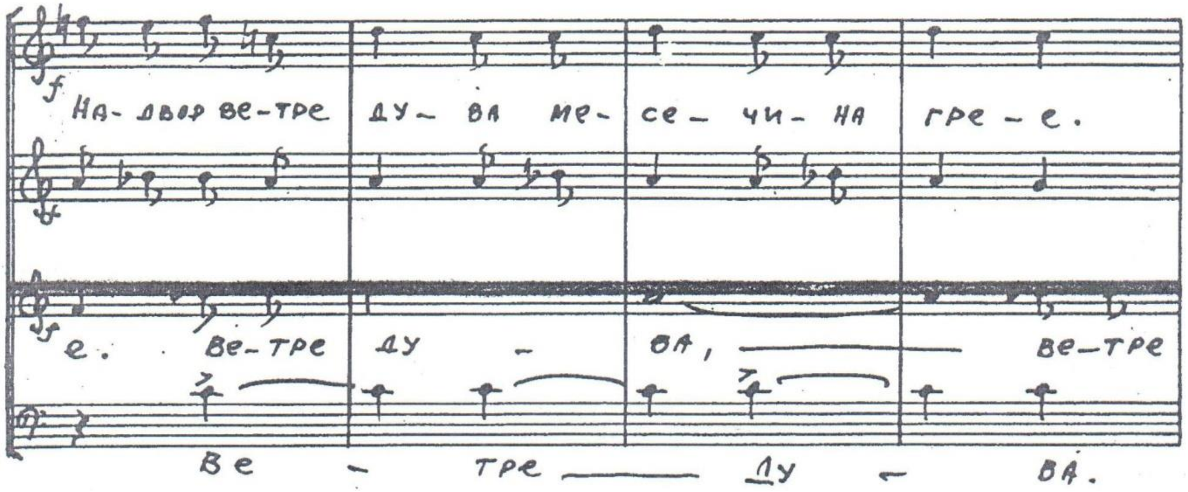
На- двор ве-тре ду- ва ме- се- чи- на гре- е.
е. ве-тре ду - ва, ве-тре
Ве - тре ду - ва.

Темпо

- -Adagio- четвртина = 60 (1-9 т.)
- -четвртина=66 (9-25т.)
- - четвртина=100 (25-57 т.)
- - четвртина=60 (57-65 т.)
- - четвртина=72 (65-73т.)
- - Largo- четвртина=48 (73-82 т.)

Метар

- -4/4 метар (1-25 т.)
- -2/4 метар (25-57т.)
- -4/4 метар (57-65 т.)
- -2/4 метар (65-82 т.)

- Отсуството на драматуршки врв е резултат на ефектот на „состојба“ преку кој композиторот на музички план ја допира основната карактеристика на поезијата од која бил инспириран како и нејзината естетска основа.

* * *

- Овие две композиции претставуваат значаен дел од природата на творечкиот импулс на композиторот Гајдов, а со самото тоа и една од главните алки на неговата творечка визија и музичка поетика.